

Problemy zdrowotne związane z interakcją leków przeciwpsychotycznych z produktami leczniczymi i suplementami diety zawierającymi wyciągi roślinne

Należy pamiętać, że im gorszy stan zdrowia pacjenta, tym większe zagrożenie politerapią, która może przeistoczyć się w polipragmazję. Politerapia w psychiatrii jest często spotykana w praktyce. Lekarze psychiatrzy zlecają, ale też sami pacjenci bez konsultacji lekarza nabywają leki roślinne oraz suplementy diety zawierające wyciągi roślinne, nie bacząc na ryzyko interakcji z jednocześnie stosowanymi lekami, w tym lekami psychotropowymi. Nawet jeżeli stosujemy jednocześnie 2 leki, musimy liczyć się z ryzykiem występowania niekorzystnych interakcji, a w przypadku stosowania więcej niż 7 leków wystąpienie interakcji jest pewne, natomiast różny może być obraz kliniczny ich konsekwencji. Wraz ze zwiększeniem liczby stosowanych preparatów obserwuje się narastającą częstość występowania nieprawidłowości w leczeniu. Zjawisko to obejmuje m.in. polipragmazję (czyli łączenie wielu leków, które zamiast prowadzić do poszerzenia lub wzmocnienia efektu terapeutycznego, wiąże się z kumulacją interakcji i ryzyka powikłań), ale także nieodpowiednie i niedostateczne stosowanie leków, które w konsekwencji może prowadzić do powikłań oraz braku oczekiwanej skuteczności leczenia.

Obecnie często mówi się nie o objawach niepożądanych leczenia, ale o problemach związanych z leczeniem (*Drug Related Problems - DRPs*). W zakres tego zagadnienia wchodzi, poza niepożądanymi reakcjami lekowymi, konieczność włączania dodatkowego leczenia, stosowanie nieodpowiednich leków i ich dawek, leczenie niekonieczne, indukowanie interakcji lekowych. Jednoznacznie wykazano, że liczba DRPs wzrasta liniowo wraz z liczbą przyjmowanych leków. Leki zawierające wyciągi roślinne są – oprócz leków syntetycznych – coraz częściej stosowane jako leczenie wspomagające depresji, bezsenności czy zaburzeń lękowych. Przykładowo w dostępnym piśmiennictwie w leczeniu depresji i/lub zaburzeń lękowych wskazuje się na skuteczność dziurawca, szafranu, lawendy, ogórecznika lekarskiego, żeńszenia czy różenia górskiego. Ponieważ leki i suplementy zawierające wyciągi roślinne są stosowane łącznie z innymi lekami psychotropowymi, dochodzi do zwiększonego ryzyka wystąpienia niekorzystnych interakcji – szczególnie farmakokinetycznych. Warto pamiętać, że preparat roślinny może zawierać w sobie nawet kilka odrębnych substancji aktywnych farmakologicznie, a więc będących w zasadzie odrębnymi lekami, co istotnie zwiększa ryzyko powikłań. Zagadnienie to jest wszakże mało zbadane i rzadko staje się

Miejskie Centrum Opieki dla Osób Starszych, Przewlekłe Niepełnosprawnych oraz Niezależnych w Krakowie

ul. Wielicka 267, 30-663 Kraków
samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej
tel 12 44-67-500 fax 12 44-67-501
www.mco.krakow.pl mco@mco.krakow.pl

Fundusze Europejskie
dla Małopolski

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

 MAŁOPOLSKA

Projekt pn. „Centrum wsparcia opiekunów nieformalnych i opieki nad osobami niesamodzielnymi w Miejskim Centrum Opieki w Krakowie” dofinansowany przez Unię Europejską z Programu Fundusze Europejskie dla Małopolski na lata 2021-2027, w ramach Priorytetu 6. Fundusze Europejskie dla rynku pracy, edukacji i włączenia społecznego, Działania 6.33 Wsparcie usług społecznych w regionie - ZIT

przedmiotem analiz klinicznych.

Preparaty ziołowe (zwłaszcza te zawierające wyciągi z żeńszenia, różeńca górskiego, miłorzębu japońskiego czy ostropestu) obarczone są znaczącym ryzykiem interakcji farmakokinetycznych i farmakodynamicznych z lekami psychotropowymi. Ze względu na wynikające z tego powikłania i działania niepożądane każda decyzja dotycząca dołączenia preparatu ziołowego powinna być poprzedzona szczegółową analizą bezpieczeństwa oraz bilansu korzyści i ryzyka. Jako że niepożądane interakcje występują dość często i są poważne (krwawienia, dystonia, nadmierna sedacja, zapalenie trzustki, zespół serotoninowy - stan wywołany nadmiarem serotoniny, objawiający się m.in. gorączką, drżeniem, sztywnością mięśni oraz zaburzeniami psychicznymi), konieczne jest dokładne informowanie pacjentów o takiej możliwości i wskazanie im działań, które muszą podjąć po zaobserwowaniu.

Interakcje haloperydolu z suplementami diety oraz lekami roślinnymi:

Żeń-szeń - nadmierna potliwość, komorowe zaburzenia rytmu serca

Różeńiec górski - mioklonie, hipoglikemia, sedacja

Karambola - bezsenność, mioklonie, dystonia

Ostropest plamisty - zapalenie trzustki, sedacja, nudności, wymioty

Bakopa - zatrzymanie moczu, SIADH (zespół nieadekwatnego wydzielania hormonu antydiuretycznego)

Dziurawiec zwyczajny - niepokój, nasilenie jakościowych zaburzeń świadomości, delirium

Interakcje kwetiapiny z suplementami diety oraz lekami roślinnymi:

Żurawina - nadmierna potliwość, sedacja, ślinotok, bóle głowy

Karambola - częstoskurcz zatokowy, komorowe zaburzenia rytmu serca

Dziurawiec zwyczajny - bezsenność, nasilenie lęku

Żeń-szeń - somnambulizm (lunatyzm), SIADH

Różeńiec górski - priapizm (długotrwały, bolesny wzwód członka, który nie jest wywołany podnieceniem seksualnym)

Miejskie Centrum Opieki dla Osób Starszych, Przewlekłe Niepełnosprawnych oraz Niezależnych w Krakowie

ul. Wielicka 267, 30-663 Kraków
samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej
tel 12 44-67-500 fax 12 44-67-501
www.mco.krakow.pl mco@mco.krakow.pl

Fundusze Europejskie
dla Małopolski

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

MAŁOPOLSKA

Projekt pn. „Centrum wsparcia opiekunów nieformalnych i opieki nad osobami niesamodzielnymi w Miejskim Centrum Opieki w Krakowie” dofinansowany przez Unię Europejską z Programu Fundusze Europejskie dla Małopolski na lata 2021-2027, w ramach Priorytetu 6. Fundusze Europejskie dla rynku pracy, edukacji i włączenia społecznego, Działania 6.33 Wsparcie usług społecznych w regionie - ZIT

Interakcje rysperydonu z suplementami diety oraz lekami roślinnymi:

Ostropest plamisty – zapalenie trzustki, nudności, wymioty, bóle brzucha

Żeń-szeń – akatyzja (potrzeba ciągłego poruszania się), zespół serotoninowy

Różeniec górski – bóle stawów, nudności, biegunka, katatonie [może przebiegać ze stuporem (zahamowaniem ruchowym) bądź pobudzeniem ruchowym. Stupor katatoniczny charakteryzuje się zniecieruchowaniem, podczas którego pacjenci zastygają w niezwykłych pozach (giętkość woskowa), nie mówią (mutyzm) bądź wykonują wciąż ten sam ruch (stereotypia), odmawiają przyjmowania posiłków i płynów. Pobudzenie katatoniczne objawia się z kolei dziwaczną, pozbawioną celowości aktywnością i impulsywnością].

Miłorząb japoński (Ginkgo biloba) – krwawienia, zawroty głowy, zaburzenia równowagi

Interakcje aripiprazolu z suplementami diety oraz lekami roślinnymi:

Żeń-szeń – ślinotok, udar mózgu, kaszel, senność, nasileniu lęku

Karambola – zapalenie pochwy

Ostropest plamisty – hepatotoksyczność, żółtaczka

Piśmiennictwo

1. Woron J., Siwek M.: *Niepożądane efekty interakcji leków psychotropowych z produktami leczniczymi i suplementami diety zawierającymi wyciągi roślinne*. Psychiatria Polska 2018; 52(6): 983-996.
2. Woron J.: *Interakcje leków przeciwpsychotycznych*. Medycyna po Dyplomie 2021; 30(12):76-84.

Miejskie Centrum Opieki dla Osób Starszych, Przewlekłe Niepełnosprawnych oraz Niezależnych w Krakowie

ul. Wielicka 267, 30-663 Kraków
samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej
tel 12 44-67-500 fax 12 44-67-501
www.mco.krakow.pl mco@mco.krakow.pl

Fundusze Europejskie
dla Małopolski

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

MAŁOPOLSKA

Projekt pn. „Centrum wsparcia opiekunów nieformalnych i opieki nad osobami niesamodzielnymi w Miejskim Centrum Opieki w Krakowie” dofinansowany przez Unię Europejską z Programu Fundusze Europejskie dla Małopolski na lata 2021-2027, w ramach Priorytetu 6. Fundusze Europejskie dla rynku pracy, edukacji i włączenia społecznego, Działania 6.33 Wsparcie usług społecznych w regionie - ZIT